

## ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук Орловської Ірини Григорівни на дисертацію Панчука Владислава Анатолійовича «Адміністративно-правовий статус помічника судді в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 -адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

### Актуальність теми дисертаційного дослідження.

Ефективність функціонування судової системи України, якість правосуддя в цілому, його оперативність, розумність і справедливість, залежить не тільки від професійного рівня суддів, а і від професійного рівня працівників апарату, зокрема помічників суддів. Якісна робота судді не в останню чергу залежить від якісної роботи помічника судді, від рівня його знань, а також належного виконання посадових обов'язків. Помічники суддів є основним резервом для формування кваліфікованого суддівського корпусу.

Чинним законодавством України помічників суддів віднесено до патронатної служби, яка передбачена в інших державних органах, зокрема в органах виконавчої та законодавчої влади. При цьому чомусь не звернуто увагу на те, що посади помічника депутата і помічника судді за своєю основною суб'єктивною ознакою та функціональними обов'язками, а також за своїм змістом і внутрішньою суттю зовсім різні.

Отже, невизначеність правового статусу помічника судді негативно впливає на якість здійснення судочинства, рівень надання адміністративних послуг судді, порушує строки розгляду справ, посилює завантаженість суддів, що підкреслює актуальність та своєчасність дисертаційного дослідження на тему «Адміністративно-

правовий статус помічника судді в Україні».

**Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.** Дисертацію виконано відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII, Стратегічного плану розвитку судової влади України на 2013-2015 роки, затвердженого Радою суддів України 21 січня 2012 р., Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5, планів науково-дослідницької роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» та «Адміністративно-правове забезпечення розвитку судової влади в Україні».

**Мета дисертаційного дослідження** полягала в тому, щоб на основі комплексного аналізу теоретико-методологічних засад, нормативних основ і практичної реалізації суб'єктами публічної адміністрації своїх повноважень у сфері здійснення судочинства розробити положення щодо вдосконалення адміністративно-правового статусу помічника судді. Сформульовані відповідно до мети завдання дозволили дисертантці визначити поняття та особливості адміністративно-правового статусу помічника судді, виробити пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення обраної проблематики.

**Об'єкт та предмет дослідження** сформульовані вдало і відповідають вимогам МОН України.

**Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.**

Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження

зумовлено досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Загальна структура роботи в цілому є логічною, послідовною, раціональною, обґрунтованою предметом, метою та завданнями дослідження.

Методологічною основою дисертації стали загальні і спеціальні методи наукового пізнання. Їх застосування обумовлюється системним підходом, що дає можливість досліджувати проблеми в єдності їх соціального змісту та юридичної форми. Загалом, комплексне поєднання зазначених методів дослідження стало запорукою успішного вирішення поставлених дисертантом завдань.

Високий ступінь вірогідності і наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження забезпечено використанням значного обсягу літературних джерел, нормативних актів, зокрема, Конституції і законів України, нормативно-правових актів органів суддівського самоврядування, публіцистичні, довідкові видання та статистичні матеріали, які стосуються діяльності помічника судді, що дозволило дисертантові сформулювати ряд важливих наукових положень, висновків та рекомендацій.

Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Чітко виражений теоретичний підхід, зокрема, вдало розроблені дефініції, класифікації і критерії дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем адміністративно-правового статусу помічника судді.

Дисертація виконана здобувачем самостійно. Усі сформульовані положення та висновки є результатом особистих досліджень дисертанта. Ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення позицій здобувача або відповідної

наукової полеміки.

**Наукова новизна отриманих результатів** аргументується тим, що дисертація є першим монографічним дослідженням у вітчизняній правовій літературі, присвяченим аналізу адміністративно-правового статусу помічника судді. У результаті проведеного аналізу сформовано низку висновків, рекомендацій і пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства України в зазначеній сфері.

Так, вперше автором виявлено й описано принципи адміністративної діяльності помічника судді, які впливають зі змісту й сутності допоміжної ролі службовця патронатної служби в системі судової гілки влади, що базуються на гуманітарній природі сучасного судочинства, людиноцентристській теорії адміністративного права, європейських стандартах здійснення судочинства, основу яких складає повага до гідності людини з поєднанням професійних засад щодо координації та взаємодії помічника судді із суддею, апаратом суду, дотримання засад доброчесності, професійності та толерантності.

Розкрито поняття адміністративних прав помічника судді – як його можливостей, що визначаються й гарантуються нормами адміністративного права, виражають дозволу поведінку стосовно виконання покладених на нього обов'язків і використовуються у процесі здійснення ним професійної діяльності для організаційно-правового забезпечення судочинства та захисту прав, свобод і законних інтересів осіб у сфері судоустрою.

Удосконалено наукове розуміння функцій помічника судді, серед яких провідною визначено функцію забезпечення судді всім необхідним для здійснення судочинства, як високо інтелектуальної адміністративної діяльності помічника судді, що забезпечує значне

підвищення ефективності діяльності судової гілки влади загалом і розвантаження суддів від великого обсягу технічної роботи зокрема.

Досить вдало удосконалено законодавство щодо адміністративно-правового статусу помічника судді шляхом покращення захисту адміністративних прав, законних інтересів помічника судді як працівника патронатної служби, ліквідації інституту дисциплінарної відповідальності помічника судді, формальної законодавчої закріпленості прав суддів мати помічників на умовах патронатної служби, матеріального заохочення помічника судді та права самостійно здійснювати добір помічників.

Розкрито положення щодо адміністративних обов'язків помічника судді як виду й міри належної (або необхідної) поведінки цієї особи, що прописано в адміністративному законодавстві на основі засад публічного інтересу, який має забезпечити судова гілка влади в суспільстві, виходячи з провідної ролі в ній судді, на утримання якого витрачаються значні державні кошти, та розвантаження його від технічної юридичної роботи, щоб підвищити ефективність здійснення судочинства, для задоволення прав і законних інтересів судді, судової гілки влади та суспільного інтересу загалом.

Дістали подальшого розвитку компаративістичні положення щодо визначення статусу помічника судді в країнах-учасницях ЄС, у результаті чого виявлено різноманітні особливості адміністративно-правового статусу помічника судді як незалежного суб'єкта судової юрисдикції, державного службовця, клерка суду, суб'єкта виконавчої гілки влади та асистента судді, статус і формальні вимоги до яких закріплено в спеціалізованому законі відповідної країни у сфері судоустрою.

**Практичне значення** одержаних результатів в теоретичній і

практичній сферах обумовлюється тим, що сформульовані і обґрунтовані в дисертації висновки та пропозиції впроваджені та можуть бути використані у науково-дослідній сфері – для подальшого теоретичного розроблення питань адміністративно-правового статусу помічника судді; правозастосовній діяльності – щодо вдосконалення адміністративно-правового статусу помічника судді; навчальному процесі – під час розроблення та викладання навчальних дисциплін «Проблеми теорії адміністративного права», «Проблеми адміністративно-правового забезпечення у сфері реформування місцевих судів в Україні», у підготовці відповідних підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій; правовиховній сфері – для підвищення правової культури та правосвідомості широкого загалу громадян – суддів, помічників суддів, інших осіб апарату суду.

#### **Дискусійні положення та зауваження до дисертації.**

Разом з тим, дисертація не позбавлена певних недоліків та суперечливих положень, які потребують додаткових пояснень та уточнень.

1. В обґрунтування вибору теми дослідження вказано про статистичні матеріали Центру Разумкова стосовно ставлення громадян України до суспільних інститутів, загалом довіру до державного апарату (чиновників). Проте, дисертантом здійснено власне соціологічне опитування (додаток Б до дисертації) щодо діяльності помічника судді. Доцільно було б автору в актуальності роботи додатково вказати про результати власного соціологічного опитування.

2. Результати дисертаційного дослідження необхідно було впровадити у правовиховну сферу для підвищення правової культури та правосвідомості широкого загалу громадян – суддів, помічників

суддів, інших осіб апарату суду.

3. На С. 42 дисертації автор визначає елементи адміністративно-правового статусу помічника судді, до яких не відносить принципи діяльності помічника судді, які розкриває у підрозділі 1.3, що потребує додаткових уточнень.

4. Залишається недостатньо розкритим принцип якісного надання адміністративних послуг у сфері судочинства (С. 84), зокрема автором не визначено його зміст та не розкрито особливості у діяльності помічника судді.

5. У підрозділі 3.1 автором розкрито досвід визначення статусу помічника судді багатьох країн (Канади, США, Польщі, Франції, ФРН, Литви, Індії, Великої Британії), про особливості яких варто було б зазначити також в авторефераті дослідження, в якому висвітлено лише досвід країн-учасниць ЄС.

Вищенаведені зауваження, які в певній мірі носять характер побажань, не впливають на загальну позитивну оцінку якості виконаної дисертантом роботи. Теоретичні результати й наукові положення, які містяться в цій дисертації, характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий вклад автора в юридичну науку.

Вдалих і логічно поєднаний вибір у дослідженні питань, їх актуальність, розумне співвідношення теоретичних міркувань та прикладів з практики, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень свідчать про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення.

#### **Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.**

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених МОН вимог.

### Загальний висновок.

Дисертаційне дослідження «Адміністративно-правовий статус помічника судді в Україні» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обгрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання. Виходячи із зазначеного, слід вказати, що дисертаційне дослідження за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем і практичною корисністю, достовірністю і обгрунтованістю одержаних результатів повністю відповідає науковій спеціальності 12.00.07 та вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а його автор – Панчук Владислав Анатолійович – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.


### Офіційний опонент –

доцент кафедри конституційного права  
та теоретико-правових дисциплін

Інституту права та суспільних відносин

Відкритого міжнародного університету  
розвитку людини «Україна»,

кандидат юридичних наук

  
І. Г. Орловська



УНІВЕРСИТЕТ "УКРАЇНА"

Власноручний підпис: І. Г. Орловської

ЗАСВІАЧУЮ: Т. А. Березько